

Alphons F.J. Leysen

De Klimweg

(collectie AFJL)

De Klimweg

Eeuwen voordat de Schoorlse duinen waren begroeid en de omgeving van De Klimweg nog één grote zandwoestenijs was, liep er een pad richting de zee. Zelfs tot de aanleg van de 'Munnikkenweg', de latere 'Schoorlse Zeeweg', was de Klimweg nog altijd de verbinding van het dorp met de zee. Cornelis Dou tekende dit pad al op zijn schitterende kaart van 1680!

Wel lijkt dat pad toen te starten bij het nog altijd bestaande pad tussen Duinweg 22 en 24. Het hele gebiedje daar kreeg de naam 'Klein Zwitserland', wat natuurlijk niet verwonderlijk is gezien het prachtige reliëf, en de grote hoogte van het duin.

detail van de kaart van Cornelis Dou 1680 met het pad naar zee

tekening door Lambert Doomer van de Klimweg omstreeks 1680 (collectie Rijksmuseum, Amsterdam)

Ook niet verwonderlijk dus dat juist daar aan het begin van de vorige eeuw een tweetal uitzichtpunten werden gemaakt. Te weten de 'Oriënteertafel' en 'Belvédère'.

Lambert Doomer, leerling van Rembrandt, maakte al in 1680 een prachtige tekening van het oorspronkelijke pad. Ook op die tekening kun je zien dat de latere Klimweg wat meer zuidelijk op de Duinweg uitkwam.

Twee uitzichtpunten

1. De Oriënteertafel

Vanaf het voormalige pension 'Klein Zwitserland' kon je met een houten trap naar boven naar het Bergpad klimmen en vervolgens met nog zo'n trap helemaal naar boven, waar de Oriënteertafel stond. Op deze ronde granieten tafel waren de richtingen gekerfd van onder anderen Schagen, Warmenhuisen, Bergen en Alkmaar. Maar terwijl je oorspronkelijk vanaf dat punt nog een fenomenaal uitzicht

*beneden
trap naar
de oriën-
teertafel*

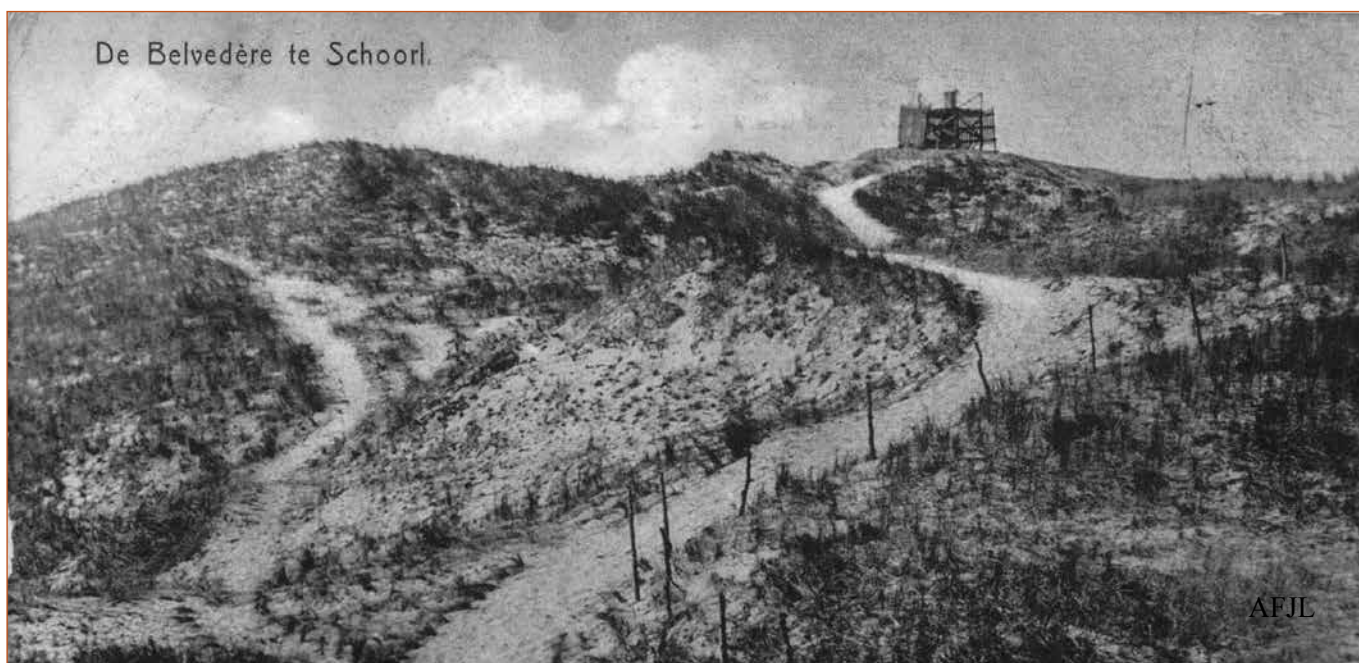

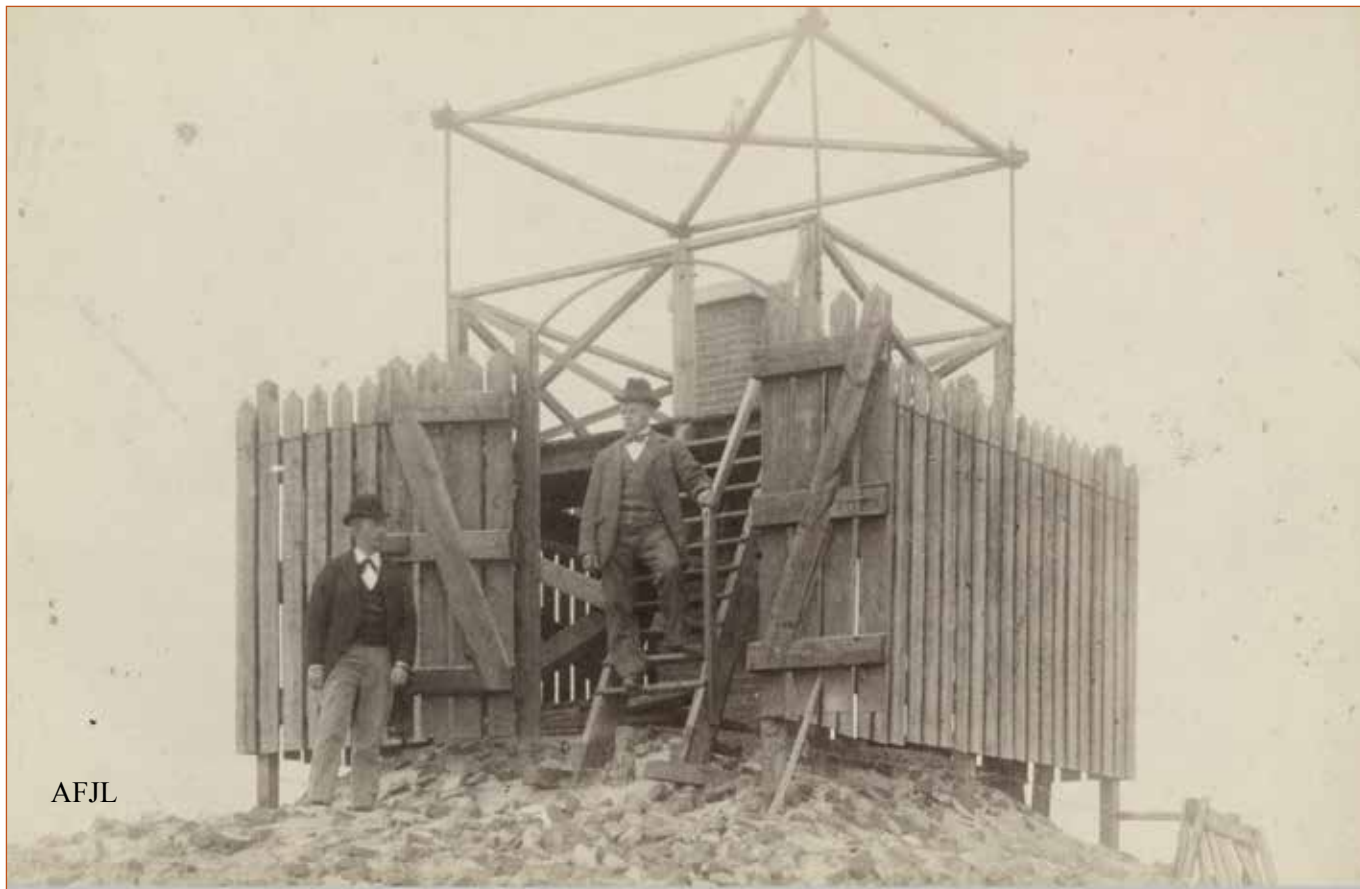
bank op het Bergpad met uitzicht over 'Klein Zwitserland' met rechts de trap naar café 'Dennenlust' en links de trap naar boven naar de Oriënteertafel (collectie AFJ.L)

had in alle richtingen, omdat de omgeving nog nauwelijks begroeid was, verdween het uitzicht langzaam maar zeker door de steeds hoger wordende begroeiing. Staatsbosbeheer besloot uiteindelijk de tafel te verwijderen.

2. Belvédère

Helemaal bovenaan de Klimweg, eigenlijk het Torenpad, want de Klimweg sloeg vlak voor

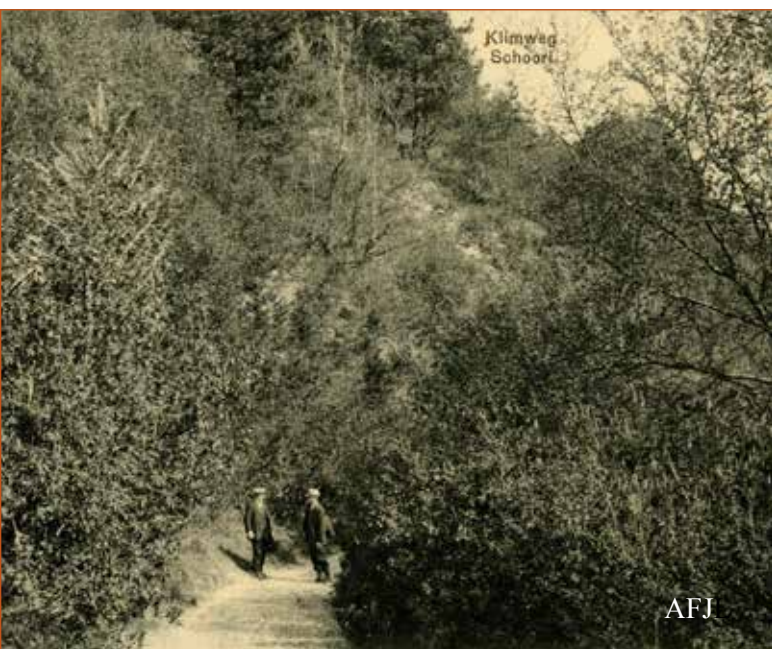
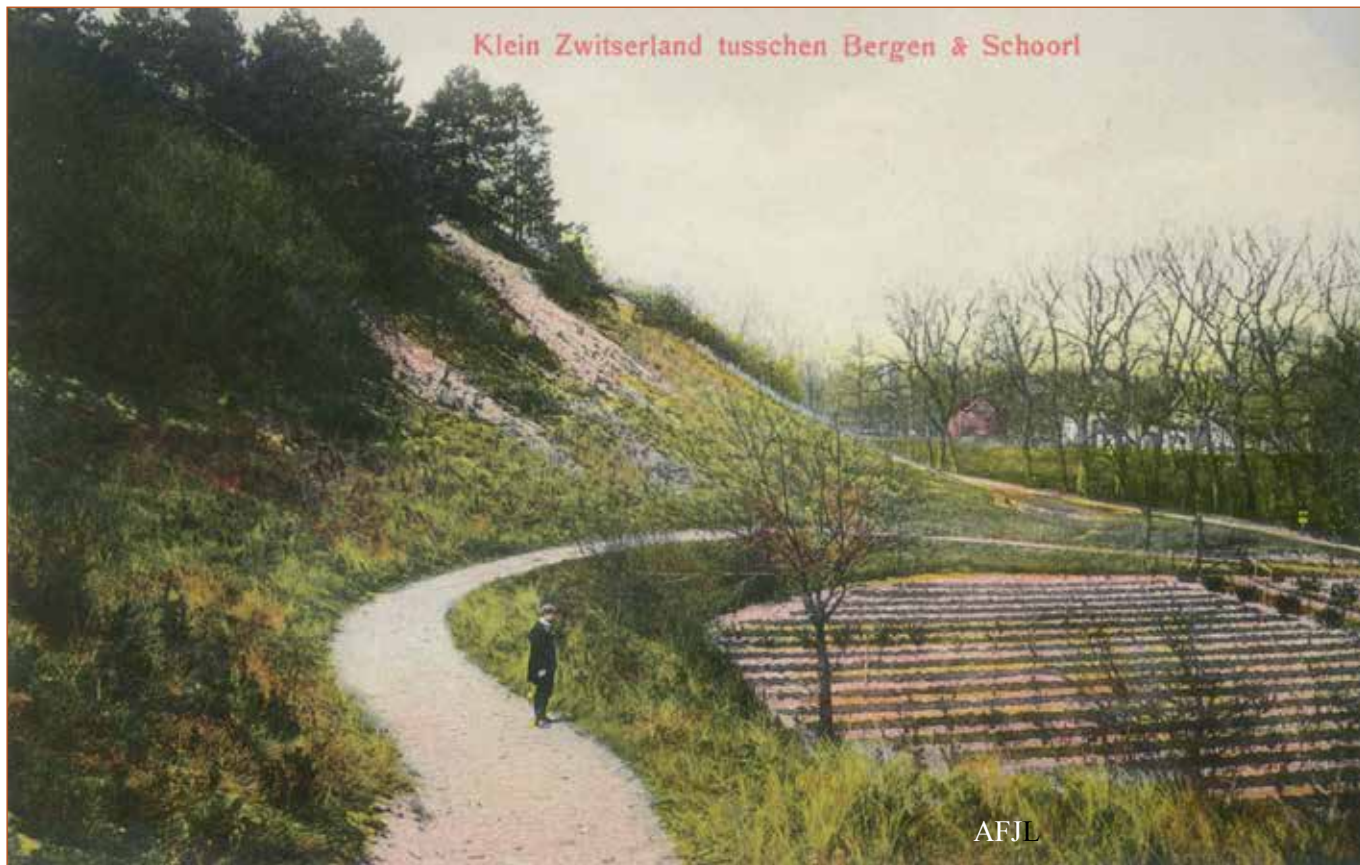

Belvédère, waarnemingsstation (collectie AFJ.L)

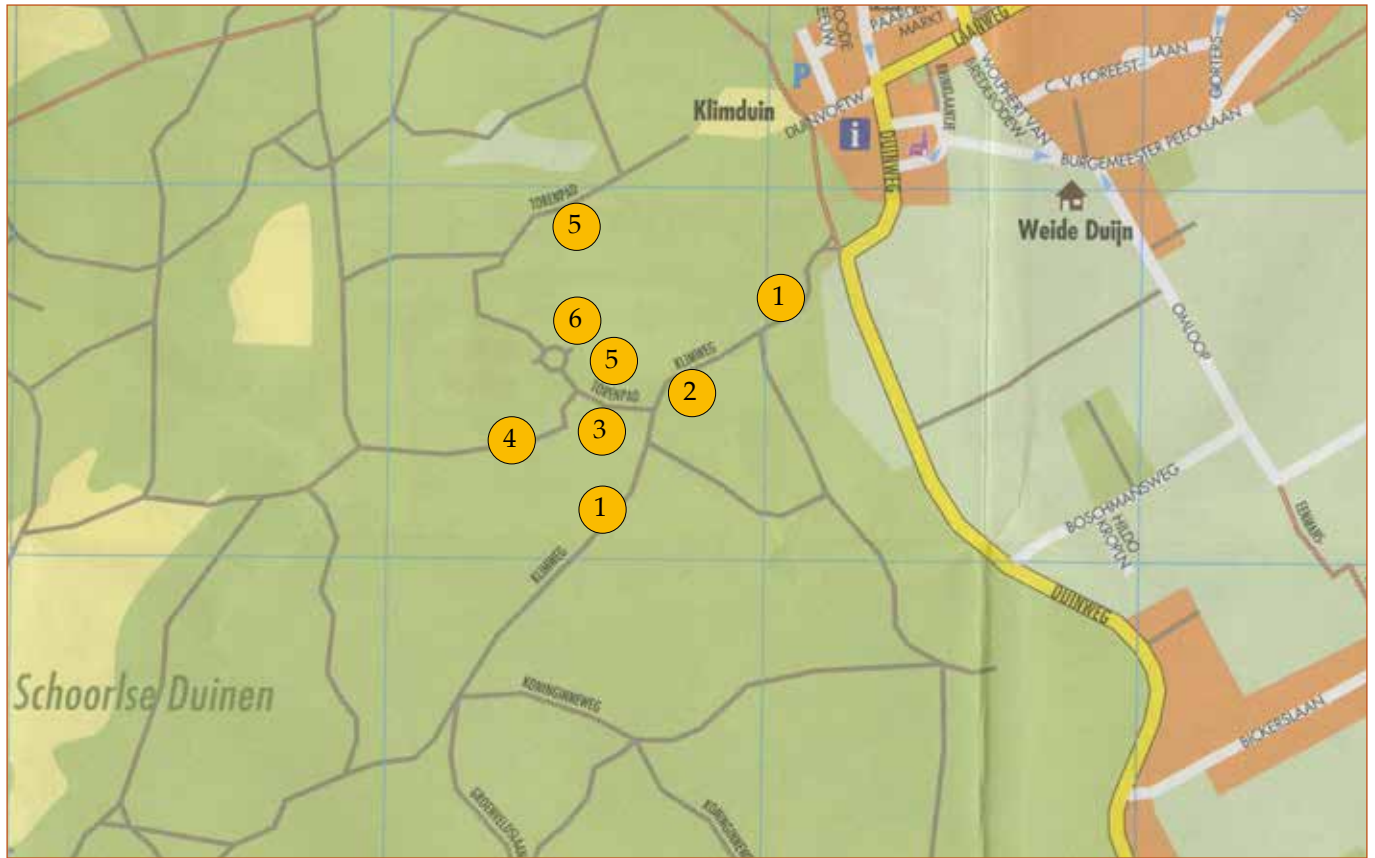
het hoogste punt af richting het westen (zie de ansichtkaart op de vorige pagina), stond een gemetselde kolom. Om de stenen kolom was een verhoogd plankier met trap en om het geheel was een houten hek. Het bouwwerk was er neergezet door de Trigonometrische Dienst en diende als waarnemingsstation. Of het ook open was voor het publiek weet ik eigenlijk niet. De duintop met een hoogte van 54 meter, met overweldigd uitzicht naar alle richtingen, werd Belvédère genoemd.

*uitkijkpunt anno 2021 op het dak van de westelijke bunker
(foto AFJ.L)*

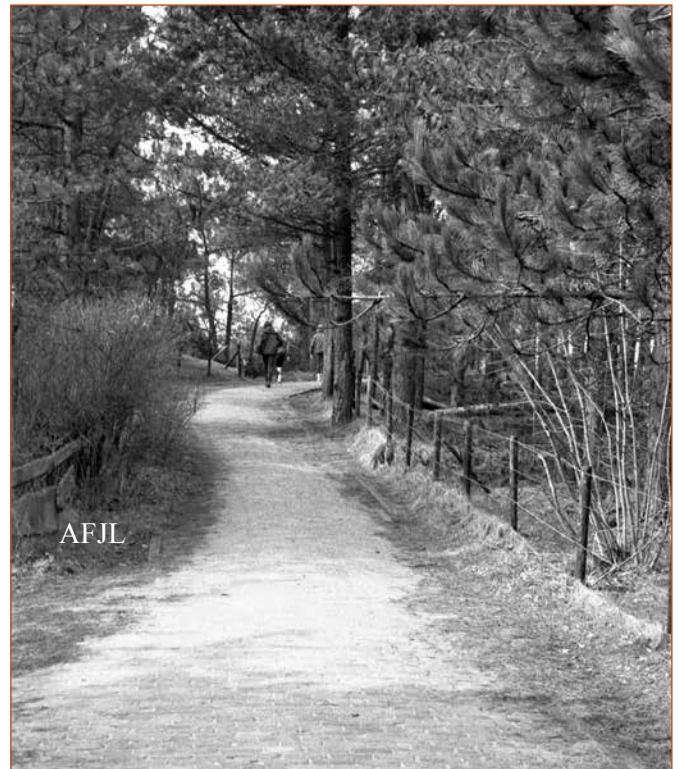

detail kaart gemeente Bergen

- 1) Klimweg
- 2) Tobruk bunker
- 3) manschappen bunkers, jeugdherberg 'Teun de Jager', 'Heel en Al'
- 4) Basweg
- 5) Torenpad
- 6) Belvédère, radartoren, uitkijkpunt

Torenpad richting radartoren (foto Marius Slot)

*Torenpad met links de Basweg en boven nog net zichtbaar de ring waarop de radartoren draaide
(foto Marius Slot)*

*muur langs de Klim-
weg met Tobruk
bunker
(foto Marius Slot)*

Tweede Wereldoorlog 1940 – 1945

Het waren de Duitsers die heel andere plannen hadden met het hoogste punt van de Klimweg. Eerst vlakten ze de duintop af en bouwden er in het voorjaar van 1944 een kolossale radio-navigatie-installatie (type Bernard), door ons de Radertoren genoemd. Deze toren kon in 1 minute 360 graden ronddraaien op een grote, ronde betonnen fundering met daarop een rail op 120 stalen dwarsliggers. De toren stond op vier wagononderstellen, waardoor het geheel werd gedragen en kon ronddraaien. De doorsnede van de ronde muur was ongeveer 30 meter rond en 1,5 meter breed. De toren was ongeveer 10 meter hoog. De radar diende ter ondersteuning van de navigatie van de duitse Junker-88 bommenwerpers en de nachtjagers Do335.

radio-navigatie-installatie 'Bernard'

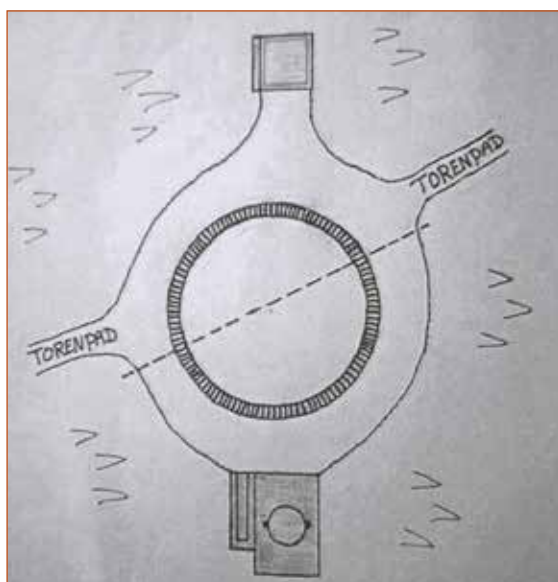

*ring waarop de radartoren ronddraaide
(foto's boven collectie Marco Spijker)*

Aan de oost- en de westkant van de toren waren commandobunkers om het geheel te laten functioneren. De bunkers met ondergrondse gangverbindingen zijn nog altijd aanwezig, maar niet meer zichtbaar. Verder waren er op een wat grotere afstand vier ovale geschutbunkertjes (tobruks) om eventuele aanvallen vanuit de lucht te onderscheppen. Zo'n tobruk was 3,6 meter lang en 2,3 meter breed. Een paar honderd meter verder werden vier manschapenbunkers en nog een garage- en opslagbunker gebouwd. Ook werd de Klimweg bestraat en werden er op twee plaatsen muren gebouwd om de duinen langs de Klimweg tegen te houden.

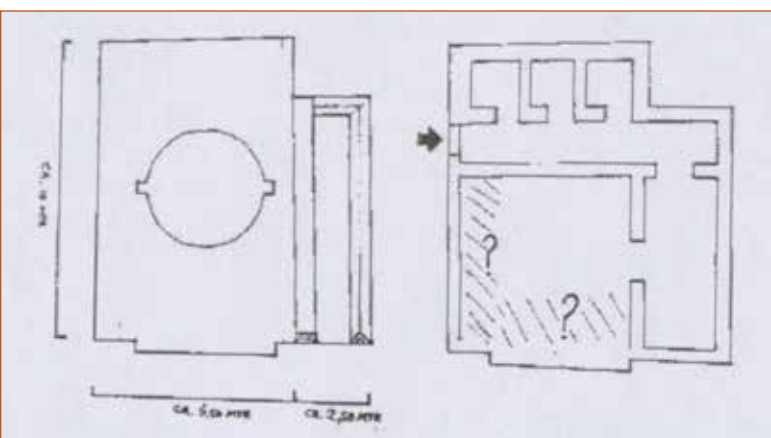
Tobruk boven de muur langs de Klimweg (collectie Bunkerinfo)

situatie radartoren (tekening Marco Spijker)

manschapenbunker achter bovenstaande manschapbunker (collectie WWW.Bunkerinfo.nl)

westelijk- en oostelijke bunker (tekening Marco Spijker)

manschapenbunkers, later de jeugdherberg (collectie WWW.Bunkerinfo.nl)

Op 23 september 1944 werd er door de geallieerden een aanval ondernomen met Beaufighters van het Coastal Command, na eerst de radar ontregeld te hebben door het afwerpen van stroken zilverpapier. De installatie werd zwaar beschadigd. Er volgde nog een beschieting door een engelse jager, maar door onnauwkeurigheid werd de Roode Leeuw getroffen. Nadat de radar in april 1945 weer begon te draaien, wat door de Nederlandse ondergrondse werd doorgegeven aan Engeland, werd de gehele installatie door Engelse jachtvliegtuigen volledig kapotgeschoten.

In 1988 werd het betonnen fundament met stalen dwarsleggers helaas afgebroken. Het zou een fraaie herinnering geweest zijn aan een stukje Schoorlse Atlantikwal.

Op het huidige uitkijkpunt dient het dak van de westelijke bunker (Küver 412 bunker) nog als uitkijkpunt richting zee.

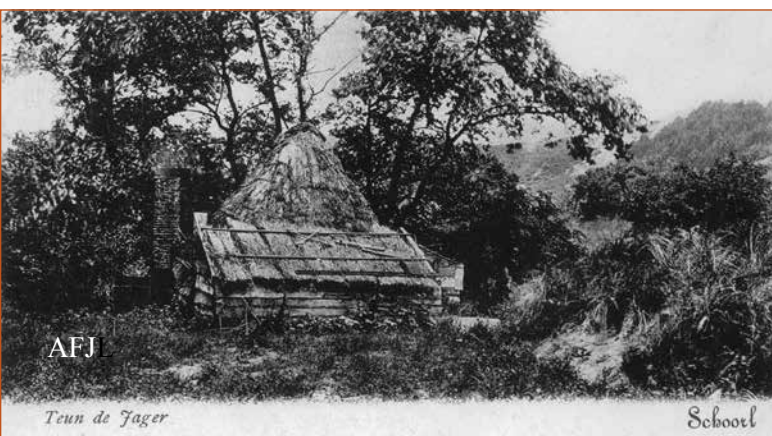
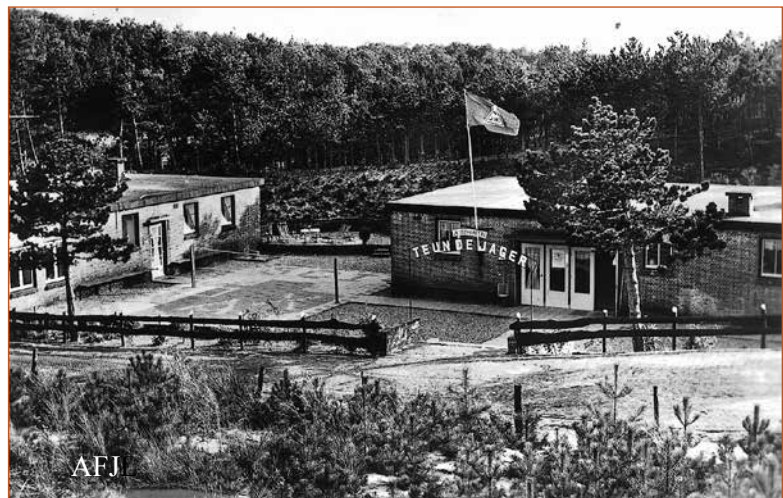
uitkijkpunt op het dak van de westelijke bunker (foto AFJ.L)

plek van de radartoren anno 2021 (foto AFJ.L)

Jeugdherberg 'Teun de Jager'

In 1949 werden de bunkers van de manschappen omgebouwd tot de jeugdherberg 'Teun de Jager'. De naam is een herinnering aan het verhaal van Teun de Jager uit de Camera Obscura van Hildebrand. En ook een herinnering aan de armelijke bewoning onder aan de Klimweg, die de hut van Teun de Jager werd genoemd. Beheerders waren o.a. de heer en mevrouw Brouwer, de familie Duineveld en van 1981 tot 1987 de familie Pilo. De jeugdherberg werd in 1987 gestopt doordat de Nederlandse Jeugdherberg Centrale een groot aantal jeugdherbergen afstootte vanwege het stoppen van subsidies. De familie Pilo zette de exploitatie voort met het spirituele centrum 'Heel en Al'. (afbeeldingen collectie AFJ.L)

AFJ

Teun de Jager

Schoorl

1900, de z.g.n. hut van Teun de Jager onder aan de Klimweg, voorbeeld van de armelijke bewoning in Schoorl

AFJL

AFJL

AFJL

Sleebaan

Na de Tweede Wereldoorlog werd de Klimweg een alom bekende sleebaan. Van heinde en verre kwamen er sleeliefhebbers. Als de sneeuw op de Klimweg na een tijdje was ingereden ging het echt loeihard naar beneden, waarom Staatsbosbeheer de muur beneden langs de weg elk jaar opnieuw afschermde met stobalen om letsel te voorkomen. De meesten tieners lagen alleen op hun slee en stuurden met hun voeten. Maar soms ging je met iemand op je rug of met twee sleeën. De achterste sleeër stuurde dan met de slee voor hem. Een enkele keer werd er ook met een hele rij sleeën naar beneden gegaan. Het gevolg was dan meestal dat de achterste sleeën gingen slingeren en onder grote hilariteit aan de kant belandden!

Veel jongens en meisjes hadden een door onze plaatselijk timmerman Pieter (sr.) Wildeboer gemaakte prachtige robuste slee. De werkplaats van Wildeboer was toen nog op Heereweg 50. En dan elke keer met grote snelheid naar beneden. Dan weer naar boven lopen. Boven aangekomen gezeten op de slee eindeloos kletsen en dan weer roets naar beneden. Meestal was de start vlak onder de jeugdherberg, maar een enkele keer helemaal boven vanaf de radartoren. In de laatste bocht beneden bij de muur gooide je je slee dwars onder je lijf waarmee werd afgeremd en gestopt. Een enkeling reed door tot helemaal beneden bij de Duinweg .

klik in de afbeelding voor de film

dorpsfilm 1967

AFJL

bronnen o.a.:
Marco Spijker, WWW.bunkerinformatie.nl
Thijs Wildeboer en Theo Raat

AFJL

Tieneke Ens, Jaap de Jong, Alf Leysen en Hans Leysen

